

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen
z języka polskiego dla klas 8**

„Nowe słowa na start!”
Wydawnictwo Nowa Era
rok szkolny 2024/2025

Wymagania edukacyjne z języka polskiego są zgodne z:

- Podstawą programową kształcenia ogólnego,
- Programem nauczania języka polskiego w szkole podstawowej – „Nowe słowa na start!”,
- Statutem szkoły.

W dokumencie ujęto wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego. Podano wymagania niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej, dostatecznej, dobrej, bardzo dobrej i celującej. Na każdą kolejną wyższą ocenę uczeń musi także spełnić wymagania przyporządkowane ocenie niższej.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wszystkich wymagań na ocenę dopuszczającą.

Dla uczniów posiadających opinie o dostosowaniu wymagań edukacyjnych lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej wymagania są dostosowane indywidualnie do wskazań.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

PODSTAWOWE

PONADPODSTAWOWE

OCENA

dopuszczająca
[1]

dostateczna
[1+2]

dobra
[1+2+3]

bardzo dobra
[1+2+3+4]

celująca
[1+2+3+4+5]

Uczeń opanował w każdej wyróżnionej dziedzinie określone umiejętności.

Uczeń potrafi to, co obejmują wymagania podstawowe oraz opanował umiejętności ponadpodstawowe.

I. Kształcenie literackie i kulturowe

- klasyfikuje czytany utwór literacki jako należący do *epiki*, *liryki* lub *dramatu*;
- zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi;
- wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: *komedja*, *fraszka*, *pieśń*, *tren*, *ballada*, *epopeja*, *tragedia*), odróżnia je od rodzajów literackich;
- wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych;
- zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami;
- wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem;
- wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki;
- wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzone

I. Kształcenie literackie i kulturowe

- określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach;
- posługuje się najważniejszą terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych;
- wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki literackie;
- rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: *neologizm*, *symbol*, *alegorię*, *ironię*, *inwokację*), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów;
- określa problematykę tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór;
- odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty

materiał;

- czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych;
- rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako *reportaż*;
- zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

- wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach;
- stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi;
- stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków;
- wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać;
- wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór;
- zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu;
- komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury;
- wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu;
- klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy;
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: *reportaż*);

znajduje w omawianych tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

II. Tworzenie wypowiedzi

- krótko wypowiada się ustnie na podany temat;
- stara się używać prostych środków retorycznych;
- redaguje plan wypowiedzi;
- pisze według podanego wzoru poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, CV, list motywacyjny; przemówienie, wywiad, recenzja;
- stosuje akapity;
- formułuje prostą tezę;
- wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić;
- przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia;

- wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury;
- wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
- wyszukuje i porządkuje cytaty;
- wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa;
- zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (*reportaż*);
- samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych,

- wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami,
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych;
- poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów;
- wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach;

- wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury;
- funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi,
- funkcjonalnie i celowo wykorzystuje zgromadzone informacje;
- określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki;
- określa cechy gatunków dziennikarskich (*reportaż*);
- analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich,

- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory;
- wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów;
- biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich;
- objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi;
- poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną;
- samodzielnie odczytuje problematykę poznawanych tekstów;

- stara się podać przykłady ilustrujące argumenty;
- podejmuje próby wnioskowania;
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi;
- podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (streszcza, parafrazuje);
- formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu;
- głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy,
- wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych;
- gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi;
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, przemówienie, podanie, CV, list motywacyjny, starając się zachować wyznaczniki gatunku;
- stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy;
- formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza;
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji;
- przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów;
- podaje przykłady ilustrujące argumenty;
- formułuje proste wnioski;
- rozpoznaje w różnych tekstach podstawowe środki perswazji i manipulacji;
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi;
- podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (streszcza, parafrazuje);
- formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej.

III. Kształcenie językowe

- komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny;
- dostosowuje język, którego używa, do sytuacji;
- rozpoznaje i tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
- odróżnia mowę niezależną od zależnej;
- zauważa zróżnicowanie słownictwa języka polskiego;
- stara się wzbogacać swoje słownictwo, wyjaśnia znaczenie wyrazów;
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa ich;

- twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty;
- porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury;
- samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury, poddaje ocenie ich wartość estetyczną;
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy;
- wyjaśnia różnice między literaturą piękną, popularnonaukową, publicystyką;
- biegle wskazuje w tekstach cechy reportażu;
- samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, nazywa sposób nawiązania.

II. Tworzenie wypowiedzi

- wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne;
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi;
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, przemówienie, CV, list motywacyjny, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję;
- stosuje akapity jako spójne całości myślowe;
- formułuje tezę i hipotezę;
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów;
- przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego;
- podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty;
- formułuje wnioski wynikające z argumentacji;
- rozpoznaje w różnych tekstach użyte środki perswazji i manipulacji;
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi;
- dokonuje przekształceń tekstu cudzego (streszcza, parafrazuje);
- formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu;
- głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację,

- tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi;
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę;
- samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi;
- samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, przemówienie, CV,

- podaje przykłady homonimów;
 - stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi,
 - stosuje podstawowe zasady etykiety językowej,
 - nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym,
-
- świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się;
 - stara się stosować normę wzorcową i użytkową;
 - tworzy poprawne wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
 - przekształca poprawnie mowę niezależną w zależną;
 - rozpoznaje zróżnicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, słowa gwarowe;
 - wzbogaca swoje słownictwo;
 - ma świadomość treści i zakresu używanych wyrazów;
 - stara się używać poprawnych form nazw osobowych i miejscowych;
 - wyjaśnia znaczenie homonimów;
 - zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi,
 - stosuje zasady etykiety językowej,
 - pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.

IV. Samokształcenie

- korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela;
- rozwija nawyk systematycznego uczenia się;
- uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych;
- uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym.

Lektury obowiązkowe i uzupełniające: czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść.

- korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji;
- uczy się systematycznie;

list motywacyjny, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej;

- samodzielnie formułuje tezę i hipotezę;
- swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów;
- podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty;
- podsumowuje rozważania;
- rozpoznaje w różnych tekstach środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję;
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi;
- samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (streszcza, parafrazuje);
- formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu;
- interpretuje głosowo utwór literacki, starając się zaciekać słuchacza,

- wypowiada się, realizując zamierzony cel;
- wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne;
- samodzielnie planuje pracę, notuje w sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł;
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, przemówienie, CV, list motywacyjny, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe;

- formułuje tezę i hipotezę, dostosowuje je do przyjętej formy rozprawki;
- wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy;
- podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony;
- samodzielnie formułuje wnioski;
- rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji;
- twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu artystycznego;
- formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze;
- recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków głosowych.

III. Kształcenie językowe

- rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji;
- stosuje normę wzorcową i użytkową;
- rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzi wielokrotnie złożonych;
- przekształca poprawnie mowę zależną w niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu;
- rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i ograniczonym zasięgu, rozpoznaje

- rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie;
- uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie.

Lektury obowiązkowe i uzupełniające: czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść.

- zapożyczenia, archaizmy, neologizmy, kolokwializmy, słowa gwarowe;
- zna sposoby wzbogacania słownictwa i korzysta z nich;
- odróżnia treść i zakres wyrazu;
- używa poprawnych form nazw osobowych i miejscowych;
- poprawnie używa homonimów;
- rozpoznaje i nazywa różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi,
- świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej, pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy,
- rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych;
- formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym;
- rozróżnia i stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych;
- poprawnie stosuje w wypowiedziach mowę zależną i niezależną
- wskazuje funkcję wykorzystania w wypowiedzi różnych rodzajów słownictwa;
- funkcjonalnie korzysta ze słowników;
- różnicuje słowa w zależności od ich treści i zakresu znaczeniowego;
- nazywa rodzaje nazw osobowych i miejscowych, używa ich poprawnych form;
- nazywa rodzaje stylów użytkowych, poprawnie używa ich w wypowiedzi;
- wyjaśnia zasady etykiety językowej,
- pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty,
- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat języka w komunikowaniu się;
- formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy;
- świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych;
- wykorzystuje funkcjonalnie mowę zależną i niezależną dla osiągnięcia w wypowiedzi pożądanego efektu;
- bogaci swoje słownictwo oraz poddaje refleksji rozwój i zróżnicowanie języka polskiego;
- biegle używa różnych rodzajów nazw osobowych i miejscowych;
- biegle używa użytkowych stylów wypowiedzi;
- doskonalą własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu;
- wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach;
- zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty.

IV. Samokształcenie

- korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną;
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
- stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie;
- aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej;
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu.

Lektury obowiązkowe i uzupełniające: czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę.

- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji;
- rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii;
- bierze udział w konkursach, projektach itp.;
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu.

Lektury obowiązkowe i uzupełniające: czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami.

- samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł;
- ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji;
- aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach;
- występuje w roli lidera grupy;
- aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu kulturalnym regionu.

Lektury obowiązkowe i uzupełniające: chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych.

